

Els cavalls de la desesperança

Joan Daniel Bezsonoff

Cada cop que torni a la Provença, surti de l'autopista abans de Nimes. Agafi la carretera d'Arle. Travessi Vauvert i Sant Gèli. Cada cop, pensi en el mateix llibre: *La bèstia del Vacarès* de Josèp d'Arbaud. Si l'autor hagués redactat aquesta novel·la en una llengua imperial com l'anglès, el francès o l'alemany, segur que brillaria al firmament de la literatura mundial. Josèp d'Arbaud, tota la seua vida, tingué el mal costum d'escriure en la seua llengua, el provençal de la baixa vall del Roine. Admiri molt el traductor Jaume Figueras i Trull que, any rere any, incorpora a la nostra cultura, amb passió i abnegació, els clàssics del país veí. Me refereixi naturalment a Occitània... No comparteixi sempre les seues tries en la traducció, però ens proposa una versió plausible, rica i fidel, una edició feta amb el cor i la sang. Figueras, a més, ha escrit un postfaci magistral i una transcripció en grafia clàssica del text original. La norma de Loís Alibert, adoptada per quasi tots els escriptors occitans, es revela més accessible als lectors catalans que no pas la grafia felibrenca de l'original.

"El text, l'he reconstituït de manera tan ajustada com he pogut. Força sovint l'he hagut d'adobar, de traduir, gairebé, per a fer entenedora la pintoresca barreja de francimand, provençal i llatí de sagristia" (p. 13) ("un mesclum espetaclós" i "paura latinalha", en versió original)

No vull pas desflorar la història, esbravar-ne els perfums de l'agonia magnífica d'una llengua i d'una civilització. Com Frederic Mistral, que brindava a la causa vençuda, d'Arbaud sap que el provençal ha perdut el partit contra la modernitat, Tant se val. Amb imatges superbes, una frase clàssica i atemporal, de marbre, com els poemes del

La bèstia del Vacarès

JOSÈP D'ARBAUD

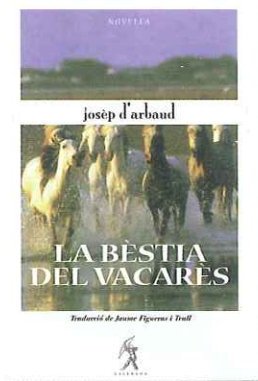
Edició bilingüe

Traducció i postfaci de Jaume Figueras i Trull

Editorial Galerada

Cabrera de Mar (Maresme), 2009

210 pàgines / 17 euros

mestre de Malhana, d'Arbaud ens guia pels estanys i els caminois del seu país en un passeig romàntic, endin-

sant-se en una meditació finisecular sobre els orígens de la humanitat i la fi del món. Renova la novel·la emprant algunes convencions literàries tan tradicionals com el manuscrit perdut, la precisió geogràfica, la presència d'una bèstia misteriosa des del títol. D'Arbaud va més enllà d'aquests tòpics creant un món enyoradís i estrany, un món tan oníric i present com el Valois de Gérard de Nerval a *Sylvie*. Partint de l'ultralocal, de la microtoponíma més immediata amb un provençal comarcal, Josèp d'Arbaud accedeix a l'universal.

En una atmosfera llòbrega, els dos protagonistes oscil·len entre el sol del primer matí del món i la negror de la darrera nit. "Devien ser les sis, a tot estirar, però com que els dies s'escurçaven i tenien lluna nova [en agantant li pichòts jorns e la luna en virant novèla]', així que queia la tarda ja fosquejava" (p. 25). Frederic Mistral va donar al provençal els seus versos. D'Arbaud li va llegir la seua novel·la. Mentre hi hagi bons lectors, la literatura de Josèp d'Arbaud encara palpitirà com les aigües mortes de l'estany del Vacarès, un estany que ja no existeix ben bé i que potser no ha existit mai.

EL TEMPS

Josèp d'Arbaud